

Stockholms
universitet

Allmän studieplan för forskarutbildning i Geografi med kulturgeografisk inriktning vid Stockholms universitet

Allmän studieplan för forskarutbildning i Geografi med kulturgeografisk inriktning vid Stockholms universitet fastställd av samhällsvetenskapliga fakultetsnämnden vid Stockholms universitet 2007-05-31 och reviderad 2014-08-26

Allmänna bestämmelser rörande utbildningen återfinns i högskoleförordningen (HF), kapitlen 6 och 7.

1. Ämnesbeskrivning

Kulturgeografi studerar människans aktiviteter ur ett rumsligt perspektiv. Det innebär att kulturgeografer intresserar sig för samhällsprocesser och deras rumsliga aspekter, såsom den rumsliga utbredningen, kontexten, interaktionen mellan olika platser, rummet som en fysisk plats eller som en social konstruktion, skapat av sociala relationer. Kulturgeografi studeras ofta inom olika subdiscipliner, såsom ekonomisk geografi, befolkningsgeografi, historisk geografi, politisk geografi eller social geografi.

2. Mål för utbildningen

2.1. Doktorsexamen

Kunskap och förståelse

För doktorsexamen ska doktoranden:

- visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet, och

– visa förtroget med vetenskaplig metodik i allmänhet och med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

För doktorsexamen ska doktoranden:

- visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,
- visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,
- med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,
- visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap, och
- visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För doktorsexamen ska doktoranden:

- visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och
- visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

2.2. Licentiatexamen

Kunskap och förståelse

För licentiatexamen skall doktoranden:

- visa kunskap och förståelse inom forskningsområdet, inbegripet aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av detta samt fördjupad kunskap i vetenskaplig metodik i allmänhet och det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

För licentiatexamen skall doktoranden:

- visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra ett begränsat

forskningsarbete och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete,

- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt, och

- visa sådan färdighet som fordras för att självständigt delta i forsknings- och utvecklingsarbete och för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För licentiatexamen skall doktoranden:

- visa förmåga att göra forskningsetiska bedömningar i sin egen forskning,

- visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och

- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling.

3. Behörighet och förkunskapskrav

3.1. Grundläggande behörighet

Grundläggande behörighet till utbildning på forskarnivå har den som har

- Avlagt en examen på avancerad nivå,

- Fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå,

- eller, på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper. Institutionsstyrelsen får för enskild sökande medge undantag från kravet på grundläggande behörighet, om det finns särskilda skäl.

Den som före den 1 juli 2007 uppfyller kraven på grundläggande behörighet för tillträde till forskarutbildning skall även därefter anses ha grundläggande behörighet för tillträde till utbildning på forskarnivå, dock längst till utgången av juni 2015.

3.2. Särskild behörighet

Handledningsspråk och seminarspråk är antingen svenska eller engelska. För särskild behörighet krävs därför mycket goda kunskaper i svenska eller engelska. Det krävs också att man har läst minst 90 högskolepoäng i kulturgeografi eller har annan relevant bakgrund för utbildningen.

4. Antagning

Ansökan om antagning till utbildning på forskarnivå, avseende filosofie licentiatexamen eller filosofie doktorsexamen, ska ställas till institutionsstyrelsen. Ansökan ska innehålla betyg, examensarbeten från

grundläggande och avancerad nivå, en preliminär forskningsplan och referenser, se vidare på hemsidan: www.humangeo.su.se.

Antagning till utbildning på forskarnivå görs av institutionsstyrelsen. Ärendet bereds av ansvarig för utbildning på forskarnivå i samråd med handledarkollegiet. Antagning sker vid ett huvudtillfälle och ett extra tillfälle per år. Institutionen har fasta ansökningsdatum; dessa är 1 juni (huvudtillfället) och 15 januari (extra tillfälle). Om det finns finansiering tillgänglig kommer institutionen att annonsera ut lediga platser på institutionens hemsida i anslutning till dessa datum.

Grunden för antagning är graden av förmåga att tillgodogöra sig forskarutbildning. Vid bedömningen beaktas den sökandes studieresultat. Den sökande bör vid ansökningstillfället i form av en preliminär forskningsplan ange huvudinriktning för sitt avhandlingsarbete.

Till forskarutbildning antas enbart sökanden som anställs som doktorand. Sökande som har någon annan form av studiefinansiering kan antas, om finansieringen kan säkras under hela utbildningen och den sökande kan ägna så stor del av sin tid åt utbildningen att den kan slutföras inom åtta år för doktorsexamen och fyra år för licentiat examen.

5. Urval

Den viktigaste grunden för urvalet är vilka förutsättningar den sökande har för att uppnå utbildningens mål som de angivits i avsnitt 2. Särskild vikt läggs vid (rangordnade kriterier):

1. Den vetenskapliga förmåga som den sökande visat i uppsatsarbeten från avancerad och grundläggande nivå, samt i den preliminära forskningsplanen.
  - a. självständighet i analys och upplägg i tidigare arbeten
  - b. problemformulering och stringens i tidigare arbeten och forskningsplan
  - c. tidigare visad förmåga att hålla givna tidsramar
  - d. metodologisk och vetenskaplig mognad
  - e. kommunikations- och samarbetsförmåga
2. Den sökandes akademiska förkunskaper inom relevanta kunskapsområden.
3. Den sökandes förmåga att bidra till och dra nytta av forskningsmiljön vid den kulturgeografiska institutionen.

6. Utbildningens innehåll och uppläggning

6.1. Utbildningens uppläggning

Utbildningen omfattar för doktorsexamen 240 högskolepoäng: 165 högskolepoäng för avhandlingen samt 75 högskolepoäng för kurser. (För licentiatexamen krävs 120 högskolepoäng: 75 högskolepoäng för avhandling och 45 högskolepoäng för kurser.)

I utbildningen på forskarnivå ingår även att aktivt delta i den högre seminarieserien samt de doktorandseminarier som ges vid institutionen.

Doktoranden ska ha ett ettårsseminarium i slutet av det första årets doktorandstudier, ett halvtidsseminarium efter första hälften av forskarutbildningstiden och ett slutseminarium när avhandlingen finns klar i sammanhängande manusform.

6.2.Handledning samt studie- och yrkesorientering

Den som har antagits som studerande på forskarutbildningen har rätt till handledning under sammanlagt den tid som kan anses behövas för utbildningen, d.v.s. 8 terminer heltidsstudier för doktorsexamen samt 4 terminer för licentiatexamen.

För varje doktorand ska institutionen utse två handledare, varav en huvudhandledare. Minst en av handledarna skall ha genomgått handledarutbildning eller av fakultetsnämnden bedömts ha motsvarande kompetens. Huvudregeln är att huvudhandledaren ska vara anställd vid institutionen, eller vid annan institution eller annat institut inom fakulteten. Om inte huvudhandledaren är anställd vid institutionen ska någon av de övriga handledarna vara det. Samtliga handledare ska inneha doktorsexamen och minst en av dem ska inneha lägst docentkompetens.

Ansvaret för studie- och yrkesorientering åligger både studierektor för utbildning på forskarnivå och huvudhandledaren.

6.3. Individuell studieplan

För varje doktorand ska det upprättas en individuell studieplan. Den ska fastställas av institutionen efter samråd med doktorand och handledare. Den individuella studieplanen ska innehålla ett grundkontrakt för hela forskarutbildningen samt en årlig uppföljning, där tidsplan, kurspoäng samt åtaganden för doktoranden och institutionen tydliggörs. Det bör också framgå när och hur avhandlingsarbetet ska rapporteras.

Innan antagning sker ska en finansieringsplan upprättas där det framgår när doktorsavhandlingen beräknas bli klar, samt hur studierna ska finansieras år för år fram till examen. Doktorand och handledare ska så snart som möjligt efter antagningen (inom tre månader) med hjälp av den individuella studieplanen precisera utbildningens upplägg.

Den individuella studieplanen ska följas upp av institutionen minst en gång per år. Vid uppföljningen ska doktorand och handledare informera institutionen om hur utbildningen framskrider. Institutionen kan därvid, eller när det annars är påkallat, göra de ändringar i den individuella studieplanen som behövs. Utbildningstiden får förlängas bara om det finns särskilda skäl för det, såsom ledighet på grund av sjukdom, tjänstgöring inom totalförsvaret, förtroendeuppdrag inom fackliga organisationer och studentorganisationer eller föräldraledighet. Innan en ändring görs ska doktorand och handledare ges möjlighet att yttra sig.

Doktorand och handledare ska gemensamt upprätta och skriftligen intyga att de har tagit del av den individuella studieplanen och de förändringar som görs i den. Studieplanen ska diarieföras.

Om en doktorand i väsentlig utsträckning åsidosätter sina åtaganden enligt den individuella studieplanen ska fakultetsnämnden besluta att doktoranden inte längre har rätt till handledning och andra resurser för utbildningen. Innan ett sådant beslut fattas ska doktorand och handledare ges möjlighet att yttra sig. Prövningen ska göras på grundval av deras redogörelser och annan utredning som är tillgänglig för fakultetsnämnden. Vid bedömningen ska det vägas in om institutionen har fullgjort sina egna åtaganden enligt den individuella studieplanen. Beslutet ska vara skriftligt och motiverat.

Resurserna får inte dras in i för tid så länge doktoranden är anställd som doktorand.

7. Kurser och tillgodoräknande

För doktorsexamen krävs kurser om 75 högskolepoäng. Av kurspoängen ska minst 15 högskolepoäng utgöras av nationella forskarkurser i kulturgeografi, minst 15 högskolepoäng av metodinriktade kurser, och 4,5 högskolepoäng av en introduktionskurs. För en doktorsexamen i Geoografi med kulturgeografisk inriktning krävs kurser i kulturgeografi, eller motsvarande, om minst 40 högskolepoäng på forskarnivå eller avancerad nivå. Individuellt utformade litteraturkurser kan omfatta högst 15 högskolepoäng. Även kurser som anordnas av annan institution eller utanför universitetet kan, efter handledares eller ämnesrepresentants godkännande, tillgodoräknas.

Doktorandens val av kurser bör godkännas av studierektor för utbildning på forskarnivå som också bedömer externa kursers poängvärde i den kulturgeografiska utbildningen.

I samband med varje kurs anordnas individuella prov. Dessa är oftast skriftliga, men kan i undantagsfall även vara muntliga. Kurser bedöms med betyget Godkänd eller Underkänd.

Kurspoäng från avancerad nivå eller motsvarande kan tillgodoräknas på utbildningen under förutsättning att poängen inte använts för att uppfylla de allmänna behörighetskraven.

8. Avhandling

8.1. Avhandling

För doktorsexamen värderas avhandlingen till 165 högskolepoäng. För licentiatexamen värderas avhandlingen till 75 högskolepoäng.

Avhandlingen ska utformas som ett sammanhängande vetenskapligt verk (monografi) eller som en sammanläggning av flera vetenskapliga uppsatser med en sammanfattning (sammanläggningsavhandling). Avhandlingen kan också ha flera författare, men i ett sådant fall måste den enskilda insatsen klart kunna särskiljas.

En sammanläggningsavhandling ska innehålla en kapp (en inledande sammanfattning), samt ett antal vetenskapliga uppsatser (vanligtvis 3-5 stycken), som tillsammans ska visa att doktoranden lever upp till examensmålen.

Avhandlingen ska skrivas på svenska, danska, norska, engelska, franska eller tyska. Avhandlingen ska innehålla en sammanfattning på engelska eller svenska.

8.2. Disputation

Avhandlingen ska försvaras vid en offentlig disputation med en opponent och i den ordning som föreskrivs i aktuell högskoleförordning. Sammansättningen av betygsnämnden följer de riktlinjer rörande disputationer vid Samhällsvetenskapliga fakulteten som fastställts.

8.3. Licentiatseminarium

Licentiatuppsatsen ska försvaras vid ett offentligt seminarium under terminstid. Opponenten ska ha lägst doktorsexamen eller motsvarande kompetens inom aktuellt ämnesområde.

Uppsatsen ska finnas tillgänglig minst två terminsveckor före seminariet. Meddelande om uppsatsen ska sändas till övriga institutioner i samma ämne vid landets universitet och högskolor.

Uppsatsen ska bedömas av en nämnd bestående av tre ledamöter med lägst doktorsexamen, varav minst en professor.

Opponent och betygsnämnd utses av institutionsstyrelsen på förslag av närmast berörd handledare.

9. Examenskrav

För godkänd filosofie licentiatexamen och för godkänd filosofie doktorsexamen fordras betyget godkänd på samtliga ingående moment. Examensbevis utfärdas av rektor efter ansökan från doktoranden.

För att tillgodogöra sig en examen ska doktoravhandlingen/licentiatavhandlingen samt oppositionen avse samtliga examensmål. Vid en sammanläggningsavhandling ska uppsatsarbetet bidra till att samtliga mål för utbildningen uppfylls i relation till temat för uppsatsen.

10. Övriga anvisningar

10.1. Övergångsbestämmelser

Doktorander som antagits till en tidigare studieplan har rätt att följa antingen den nya studieplanen eller den studieplan denne har blivit antagen till.

10.2. Övrigt

Länkar till aktuella bestämmelser i Högskoleförordningen jämte lokala tillägg, se www.samfak.su.se. Anvisningar till studieplanen finns på www.humangeo.su.se.